

19. Yer'omenko, E., Dikhtyarenko, Z., Reyderman, Yu. et al. (2016) Vplyv zdorov'ya na netradytsiyni biomekhanichni pokaznyky sertsya sport-smeniv za rezul'tatamy danykh ekhokardiohrafiiy [Effects of health on non-traditional biomechanical heart rate of athletes according to echocardiography]. *Teoriya i metodyka khortynhu*. Issue 5, pp. 102–111. [in Ukr.].

20. Kodlubovs'ka, T. B. (2019) Ekspres-rehulyatsiya funktsional'nykh staniv pravookhorontsiv pislya stresu [Express regulation of functional states of law enforcement officers after stress]. *Visnyk Natsional'noho universytetu oborony Ukrainy*, pp. 44–52. [in Ukr.].

21. Chybisov, V., Reyderman, Yu., Skrypchenko I. Et al. (2006) Vplyv zanyat' sportom na protses starinnya arterial'nykh stinok [The influence of sports on the aging process of arterial walls]. *Rol' fizychnoyi kul'tury ta sportu v stanovlenni ta zmitsnenni henofondu Ukrainy*. Poltava, pp. 54–57. [in Ukr.].

ABSTRACT

Iryna Skrypchenko, Vitaliy Hryban, Yuriy Moroz, Viktor Schastlyvets, Vladyslav Lastovkin, Viktor Rozhechenko, Yuriy Reiderman. Role of echocardiography in determining the working capacity of security personnel. Several studies have highlighted the intense psychophysiological and emotional stress, during the professional duties of law enforcement officers. Working in such heightened conditions of stress and pressure is closely related to cardiovascular diseases and attacks. However, to manage such extreme situations while performing high-quality official duties, having high level of physical and psychological fitness along with functional readiness would certainly help. Therefore, an appropriate assessment tool to measure the readiness of the cardiovascular system among the security personnel who perform physical duty while in service or training needs to be done on a regular basis. The authors have created a mobile based software program to address this need. The law enforcement officers can plan and adjust the load, and, if necessary, take timely measures to improve their functional state and preserve their health with the help of the software program. As a startup, the device was used to assess the state of the cardiovascular system in terms of the gradient of the elastic modulus and the energy potential of the left ventricle of the heart using the echocardiography. Assessment data on the functioning of the cardiovascular system of those who were engaged in different types of official security duties were obtained. The data was compared with the norms proposed by the organization or a security personnel with similar morphology and function. Development of the device, software and norms have a high practical value and could be modified for use among people of all ages and pressure levels.

Keywords: operative assessment, readiness of the cardiovascular system, echocardiography of the heart, gradient of myocardial elasticity modulus, energy supply, law enforcement officers, software.

УДК 351.741

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-1-368-374

**Дмитро
БОДИР'ЄВ**©
викладач

**Ольга
НАМЛИНСЬКА**©
викладач

МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ

У статті висвітлено потреби міждисциплінарного підходу до викладання вогневої підготовки поліцейських та застосування в освітньому процесі інтерактивних педагогічних технік, мультимедійних засобів навчання та симуляційного обладнання, які дозволяють синтезувати основні юридичні, тактичні, стрілецькі та психологічні аспекти застосування вогнепальної зброї для відпрацювання алгоритмів поведінки поліцейського на місці події. У статті наголошено, що нормативно-правові повноваження із застосування поліцейськими зброї безумовно пов'язані з

© Д. Бодир'єв, 2022
bodyrev@ukr.net

© О. Намлинська, 2022
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0139-1448>
k_tsp@dduvs.in.ua

потребою усунення його негативних юридичних, фізичних і організаційних наслідків, зокрема, пов'язаних з кримінальною відповідальністю за неналежне виконання службових обов'язків.

Визначено обґрунтованість та ефективність використання інноваційних технологій у вогневій підготовці, які дозволяють удосконалювати педагогічні техніки та методи навчання, а також поліпшують засвоєння знань і сприяють формуванню стійких умінь та навичок стрільби і безпечного поводження зі зброєю. Запропоновано розробити і впровадити в підготовку поліцейських спеціальні комплексні навчання за сценаріями типових ситуацій під час застосування зброї, в яких для вирішення завдань необхідне застосування комплексу отриманих знань із різноманітних галузей – стрілецької справи, тактики, домедичної підготовки, кваліфікації (злочинів) – тобто мультидисциплінарного підходу в навчанні. Акцентовано на необхідності використання інтерактивного, мультимедійного та симуляційного обладнання (тирів, тренажерів, манекенів та інше), яке наближує навчання до реалій службової діяльності.

Ключові слова: застосування вогнепальної зброї, вогнева підготовка, поліція, мультимедійні та інтерактивні технології, симуляційне обладнання.

Постановка проблеми. Важливу роль у професійній діяльності поліції відіграє право на застосування поліцією вогнепальної зброї, адже вірогідність її застосування є досить високою внаслідок специфіки виконання службово-бойових завдань, а останнім часом – внаслідок глобалізації озброєння і криміналізації суспільства, зокрема внаслідок конфлікту на Сході України. Зважаючи на те, що набуття знань, вмінь та практичних навичок застосування зброї відбувається в умовах освітнього процесу, одним із актуальних питань є удосконалення напрямів і форм підготовки поліцейських до вогневого контакту, його наслідків та інших, пов'язаних з цим, обов'язків під час виконання службових обов'язків.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Актуальні питання застосування поліцейських заходів примусу органами правопорядку постійно в центрі уваги вітчизняних вчених і на сьогодні досить детально досліджені порядок і правові підстави застосування та використання зброї в роботах О. Бандурки, С. Гусарова, М. Єропкина, М. Єфімова, А. Комзюка, О. Фролова та ін.; формування психологічної готовності поліцейських до застосування зброї (Д. Александров, В. Андросюк, С. Ірхіна, Л. Казміренко тощо), особливості організації та проведення практичних стрільб та техніки влучної стрільби (В. Бабенко, В. Глущенко, П. Гордіков, М. Ляпа, О. Кривошеєв, Ю. Свідлов, Є. Медовий, О. Яврошенко, В. Чайка). Нормативне обґрунтування та порядки надання домедичної допомоги травмованим і пораненим стала об'єктом вивчення В. Аكوпова, І. Сенюти, З. Гладуна, В. Москаленка, Т. Грузевої, О. Мисливої, О. Никифорової, Д. Андрощука, О. Марчука, О. Краска та ін.

Наукові доробки вітчизняних вчених і практиків мають важливе теоретичне і практичне значення для вироблення ефективних форм і методів підготовки поліцейських. Водночас актуальним залишається вироблення оптимальної програми підготовки із запровадженням нових інтерактивних технологій та акумуляції різногалузевих знань.

Метою статті є вивчення особливостей нормативно-правового регулювання надання поліцейськими в Україні домедичної допомоги на місці події та вироблення шляхів його удосконалення.

Виклад основного матеріалу. В усьому світі та в Україні останнім часом відзначається значна динаміка застосування для припинення злочинів вогнепальної зброї поліцейськими на ураження [1, с. 25]. Передусім, це пов'язано з процесами озброєння на транснаціональному рівні та глобалізацією злочинів, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї. В Україні згідно з офіційними даними тільки в 2020 році вилучено 1588 одиниць нелегальної вогнепальної зброї, а на початок 2021 року в Україні обліковується понад 200 тис. одиниць вогнепальної нарізної зброї, у цивільних громадян тощо. Згідно з емпіричними даними найбільше випадків незаконного обігу та використання зброї виявлено у Дніпропетровській, Київській, Херсонській та Харківській областях та м. Києві. Зазначену проблематику провокує також триваючий збройний конфлікт на Сході України, звідки надходить велика кількість нелегальної вогнепальної зброї на підконтрольні Україні території, адже відзначається поширення зброї саме військових зразків серед великої кількості людей [2].

В Україні обов'язки забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також протидії злочинності має Національна поліція. Через що її співробітників ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію» наділяє повноваженнями із застосування заходів примусу, серед яких найбільш суворим є

застосування вогнепальної зброї у виключних випадках [3].

За умови ефективного застосування вогнепальна зброя сприяє затриманню правопорушника та (або) захисту життя громадян, забезпеченню правопорядку, а також публічної та особистої безпеки. Водночас цей примусовий поліцейський захід заподіює тяжкі тілесні ушкодження та з високою ймовірністю – смерть особі, щодо якої її застосували як правомірно, так і в разі порушення правових вимог та (або) заходів безпеки під час поводження зі зброєю (випадковий або несанкціонований постріл, рикошет та інше), випадково – стороннім особам, якщо, наприклад, поліцейський не має навичок влучної стрільби або інша людина раптово опинилась на лінії вогню), самому поліцейському чи іншому співробітнику поліції. Потреба активної протидії злочинності, забезпечення публічного порядку та виконання інших оперативно-службових завдань поліції не може протиставлятися дотриманню прав людини на життя, адже застосування зброї є не каральним, а одним із найбільш суворих примусових поліцейських заходів.

Конституційні гарантії захисту життя та здоров'я людини в Україні [4] транслюються в обов'язки поліцейського вжити заходів щодо надання невідкладної допомоги особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в беспорядному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я, та які постраждали внаслідок застосування заходів примусу (п. 4 ст. 18, п. 14 ч. 1 ст. 23, ч. 4 ст. 43 Закону України «Про Національну поліцію»).

Як зазначається в науковій літературі, застосування табельної зброї поліцейським є «екстраординарним засобом» припинення правопорушень і має застосовуватись раціонально, з мінімізацією шкоди для всіх учасників, тільки на благо суспільства [5, с. 98–113]. Зважаючи на те, що вогнепальна зброя є смертоносним засобом, Закон України «Про Національну поліцію» встановлює чіткі правові підстави і порядок застосування вогнепальної зброї поліцейським (ст. 46), а також чотири взаємопов'язані та взаємозумовлені між собою принципи (умови): необхідність і ефективність – як відповідності службовим завданням поліції, та законність і пропорційність – як забезпечення прав, свобод та інтересів людини та суспільства (ст. 29), які мають бути дотримані одночасно, що й викликає труднощі у правозастосовній практиці.

Ефективне застосування поліцейським зброї (фізичне ураження кулею), навіть якщо воно законне та необхідне, заподіює охоронюваним законом правам людини таку шкоду, яка найчастіше перевищує благо, для захисту якого застосовується вогнепальна зброя, особливо – в обстановці створення загрози заподіяння шкоди, тобто може бути непропорційним, у зв'язку з чим настає кримінальна відповідальність за: вбивство через необережність (ст. 119 КК України); умисне вбивство в разі перевищення меж необхідної оборони або в разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця (ст. 118 КК України); умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця (ст. 124 КК України) [6].

Водночас негативні наслідки застосування зброї – юридичні для поліцейського та медичні для пораненого – можливо мінімізувати через надання своєчасної домедичної та медичної допомоги пораненому. Причому це є законодавчою вимогою, яка забезпечена кримінальною відповідальністю за ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, якщо є змога надати таку допомогу, або неповідомлення про такий стан особи належним установам чи особам, якщо це спричинило тяжкі тілесні ушкодження (ст. 136 Кримінального кодексу України).

Зазначені факти вимагають від поліцейських досконалого володіння вогнепальною зброєю, чітких знань правових підстав його застосування та безпечного поводження зі зброєю, а також психологічної готовності до настання наслідків фізичного ураження та стійких навичок своєчасної допомоги при травмуваннях та пораненнях. Як показує практика, розуміння поліцейським механізму травми, заподіяної вогнепальною зброєю, та чітке виконання алгоритму надання домедичної допомоги на місці події з урахуванням тактичної ситуації дозволяє мінімізувати смертність власну і поранених осіб [7, с. 5–7], успішне відпрацювання Курсу стрільби – сформулювати знання, уміння й навички поводження зі зброєю під час стрільби [8], вивчення кримінального права та судової практики з судової практики в справах про злочини проти життя та здоров'я особи – усвідомити реалії відповідальності, а адміністративного – належним чином скласти рапорт про застосування зброї.

Без комплексу цих знань і вмій об'єктивно неможливо в повному обсязі

виконати функціональні обов'язки. В освітньому процесі закладів вищої освіти (далі – ЗВО) системи МВС надаються освітні послуги з цих питань, але в різних навчальних дисциплінах, які навіть передбачені в різних освітньо-професійних програмах: «Вогнева підготовка», «Тактико-спеціальна підготовка», «Тактична підготовка», «Особиста безпека працівників поліції», «Кримінальне право», «Адміністративне право», «Домедична допомога». В реаліях традиційної системи освіти їх синтез неможливий у вигляді окремого курсу, тільки під час комплексних штабних навчань, затверджених у розкладі ЗВО. Водночас, як свідчить досвід, якщо з кожної навчальної дисципліни особа отримує гарні результати, то розгублюється вже на етапі підсумкового контролю, з чого логічно випливає висновок щодо подальшої практичній професійній діяльності.

Традиційний навчальний процес орієнтований на надання і засвоєння сукупності «готових» знань, що зумовлює переважно репродуктивний метод навчання, який є ергономічним, адже забезпечує можливість передачі значного за обсягом навчального контенту в короткий термін без особливих навантажень, водночас унеможливує розвиток гнучкості мислення та навичок дослідницької діяльності (евристичного підходу до вирішення нетривіальних завдань). Проте професійна діяльність поліцейського переважно ризиками різного ступеня, високою ймовірністю екстремальних ситуацій та ескалацією подій, вимагає на основі отриманих знань критично і творчо мислити та швидко реагувати на зміну ситуації. Тож стереотипна освіта неспроможна підготувати фахівців належного рівня кваліфікації. В реаліях потужної глобалізації інформаційного простору використання інноваційних технологій в навчальному процесі дозволяє удосконалювати педагогічні техніки, прийоми та методи навчання, зокрема синтезувати різноманітні знання на навчальних заняттях у вигляді симуляцій реальних подій. Використання інтерактивних технологій і мультимедійного обладнання в підготовці поліцейських є неминучим і обґрунтованим засобом формування знань, умінь і навичок, які відповідають професійним та міжнародним стандартам, потребам суспільства тощо.

З метою якісної підготовки поліцейських до реальних умов застосування вогнепальної табельної зброї доцільно впроваджувати як інтерактивні тренінги та квести з розробкою ситуаційних завдань і симуляцій травм, отриманих постраждалими з подальшим обговоренням кваліфікації події та складанням процесуальних документів (рапорту про застосування зброї, а також MIST-герої щодо маніпуляцій, здійснених стосовно пораненої особи), так і імітаційних завдань з використанням комп'ютерних «геймерних» технологій.

Ми підтримуємо позицію вітчизняних науковців про те, що впровадження таких методів навчання в підготовці поліцейських сприяє усвідомленню тактико-спеціальних аспектів вогневого контакту з правопорушниками, а «застосування інноваційних технологій у стрілецькій підготовці дозволить підвищити результативність виконання службових обов'язків поліцейськими під час виконання службово-бойових завдань, впевненість у своїй компетентності» [9, с. 24].

Ефективність у навчанні стрільби з вогнепальної зброї підтвердило використання в освітньому процесі електронних або мультимедійних стрілецьких тирів у 3D-форматі віртуальної реальності з датчиками, які мають системи проектування зображень обстановки вчинення правопорушення [10, с. 146]. Наприклад, інтерактивного бойового тирю «ІНГУЛ», інтерактивного мультимедійного тирю «РУБІН-У», тренажерів без кульової стрільби «СКАТТ» та «Mantis X» тощо. Вони дозволяють ефективно їх комбінувати з широким колом імітаційного обладнання для занять з домедичної підготовки та тактичної медицини: кровоспинним джгутом для кінцівок «САТ»/«СІЧ»; тренажерами-манекенами для відпрацювання серцево-легеневої реанімації; імітаційних тренажерів для тампонування раневих (кульових) каналів (отворів); оклюзійних пов'язок (наліпок) при проникаючих пораненнях грудної клітки; Ізраїльських бандажів і бинтів для контролю кровотечі, спричинених вогнепальним пораненням. Це дозволяє відпрацювати взаємозв'язок ефективної стрільби в правопорушника та навичок надання йому невідкладної домедичної допомоги на місці події. Подібний мультидисциплінарний підхід в отриманні знань і навичок позитивно позначиться не лише на засвоєнні програми з вогневої підготовки та тактичної медицини. З погляду тактичної підготовки багатоаспектні сценарії дають змогу усвідомлювати пріоритети службової діяльності (передусім, виконання службово-бойових завдань), потреби оцінки оперативної обстановки та ймовірності вогневого контакту. Динаміка сценаріїв дозволяє викладу

корегувати процес навчального заняття.

Як правильно зазначають вітчизняні дослідники, чинні протоколи надання екстреної допомоги постраждалим не в повному обсязі відповідають потребам поліцейських у виконанні службових завдань, особливо – у загрозовій ситуації з наявністю активного стрілка, тож доцільним є впровадження міжнародних адаптованих настанов поведінки поліцейських в цивільних умовах з урахуванням тактичної ситуації (так званих алгоритмів ТЕСС) [12, с. 318-319].

Дійсно, що порядки надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах, у тому числі поліцейськими, передбачено нормативно-правовими актами Міністерства охорони здоров'я України, серед яких до ситуації вогнепального поранення треба віднести такі: Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму голови (черепно-мозкова травма) (5); Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на пошкодження живота (6); Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму грудної клітки (8); Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при рані кінцівки, в тому числі, ускладненій кровотечею (10) [13]. У той час, як нормативно не закріплені настанови МВС та Національної поліції України з тактики виконання службових завдань і надання допомоги постраждалим, само- і взаємодопомоги під час вогневого контакту та після нього, алгоритми поведінки поліцейського, принаймні, у найбільш типових ситуаціях дозволяє виробляти та відпрацьовувати під час комплексних тренінгів. Подібні заняття дозволяють упорядковувати та синтезувати теорію права (правові підстави застосування і використання вогнепальної зброї) з практичними навичками влучної стрільби, безпечного поводження зі зброєю, послідовністю надання домедичної допомоги і створити підґрунтя для стресостійкості та забезпечення особистої безпеки поліцейського в його професійній діяльності.

Враховуючи «глобалізацію» вогнепальної зброї, необхідність забезпечити ефективність професійної діяльності поліцейських з протидії злочинності та забезпечення прав і законних інтересів громадян, насамперед охорони життя кожної людини, зокрема шляхом надання необхідної домедичної допомоги у разі заподіяння шкоди чи для відвернення фізичної шкоди, заподіяної застосуванням вогнепальної зброї, ми вважаємо за доцільне розробку та затвердження в програмі вогневої підготовки, крім вивчення правових підстав, матеріальної частини зброї та порядку поводження зі зброєю, під час відпрацювання стрілецьких вправ впроваджувати тактичні елементи надання допомоги пораненим громадянам, само- і взаємодопомоги у разі отримання вогнепального поранення у різних зонах ризику. Для цього розробити конкретні алгоритми і практичні рекомендації для службової діяльності поліцейських, а для вироблення стійких навичок – симуляційні сценарії для комплексних навчань із використанням, насамперед, (мультимедійних) тирів.

Висновки. Отже, велика відповідальність, що визначена правовим статусом поліцейського та умовами різного ступеня ризику в його професійній діяльності, вимагає від нього високого рівня знань та вмінь, стійких практичних навичок, пов'язаних із застосуванням зброї, як от: правомірності та відповідальності за застосування зброї, зокрема, кваліфікації подій; бездоганних навичок поводження зі зброєю та знання її матеріальної частини; технік влучної стрільби в різноманітних умовах; тактичної оцінки оперативної обстановки та здійснення маніпуляцій щодо запобігання та відвернення загибелі, поранення і травмування їх та інших осіб (правопорушника, постраждалого, напарника, сторонніх осіб) у разі отримання вогнепального поранення, а також забезпечення особистої безпеки; документальної фіксації застосування зброї. Досягненню гарних результатів у вогневій підготовці поліцейських сприятиме застосування міждисциплінарного підходу, впровадження інтерактивних форм навчання, мультимедійних технологій та симуляційного обладнання, наблизить теорію до практики.

Список використаних джерел

1. Логачев М. Г. Правові та психологічні аспекти застосування поліцією вогнепальної зброї : навч. посібник. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2018. 232 с.
2. Результати дослідження «Незаконний обіг і використання зброї в Україні у 2020». URL : <https://censs.org/illcit-arms-2020/>
3. Про Національну Поліцію : Закон України від 02.07.2015. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
4. Конституція України : прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.

Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

5. Бандурка О. М. Заходи адміністративного припинення в діяльності міліції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Укр. юрид. акад. Харків : 1994. 158 с.

6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. *Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.*

7. Мислива О. О. Основи надання патрульною поліцією невідкладної (домедичної та медичної) допомоги постраждалим особам : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2018. 144 с.

8. Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських : наказ МВС України № 334 від 26.04.2019. URL : <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/files/Наказ%20МВС%20334%20-%2026042019%20курс%20стрільб%20та%20норми%20витрат.pdf>.

9. Мислива О. О., Бодирев Д. А. Вогнева підготовка: інновації vs. традиції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2021. № 1. С. 23–28.*

10. Дмитрієв А. В. Інноваційні технології в системі вогневої підготовки як необхідний фактор підвищення професійних компетенцій співробітників органів внутрішніх справ. URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/innovatsionnye-tehnologii-v-sisteme-ognevoy-podgotovki-kak-neobhodimyy-faktor-povysheniya-professionalnyh-kompetentsiy-sotrudnikov/viewer>.

11. Мислива О. О., Никифорова О. А., Бойко О. І. Використання міжнародного досвіду в ході навчання з тактичної медицини. *Юридичний науковий електронний журнал. № 5/2021. С. 317–319.*

12. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 р. № 398. *Офіційний вісник України. 2014. № 59. Ст. 1621.*

Надійшла до редакції 11.01.2022

References

1. Lohachev, M. H. (2018) *Pravovi ta psikhologichni aspekty zastosuvannya politstsiieu vohnepalnoi zbroi* [Legal and psychological aspects of police use of firearms] : navch. posibnyk. Kharkiv : Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. 232 p. [in Ukr.].

2. Rezultaty doslidzhennia «Nezakonnyi obih i vykorystannia zbroi v Ukraini u 2020» [The results of the study «Illicit trafficking and use of weapons in Ukraine in 2020»]. URL : <https://cens.org/illcit-arms-2020/> [in Ukr.].

3. Pro Natsionalnu politstsiu [On the National police] : Zakon Ukrainy vid 02.07.2015. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2015. № 40–41, art. 379.*

4. Konstytutsiya Ukrainy : pryynyata na 5-y sesiyi Verkhovnoi Rady Ukrainy 28 chervnya 1996 r. [Constitution of Ukraine : adopted at the 5th session of the Verkhovna Rada of Ukraine on June 28, 1996]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1996. № 30, art. 141. [in Ukr.].*

5. Bandurka, O. M. (1994) *Zakhody administratyvnoho prypynennia v diialnosti militsii* [Measures of administrative termination in the activities of the police] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Ukr. yuryd. akad. Kharkiv, 158 p. [in Ukr.].

6. Kryminalnyy kodeks Ukrainy vid 05.07.2001 [Criminal Code of Ukraine of April 5, 2001]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2001. № 25–26. [in Ukr.].*

7. Myslyva, O. O. (2018) *Osnovy nadannya patrolnoy politstsiyeyu nevidkladnoy (domedychnoy ta medychnoy) dopomohy postrazhdalym osobam* [Basics of patrol police emergency (home and medical) assistance to victims] : navch. posib. Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav. 144 p. [in Ukr.].

8. Pro zatverdzhennia Kursu strilb dlia politseiskykh [About the statement of the Course of shootings for police officers] : nakaz MVS Ukrainy № 334 vid 26.04.2019. URL : <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/files/Nakaz%20MVS%20334%20-%2026042019%20kurs%20strilb%20ta%20normy%20vytrat.pdf> [in Ukr.].

9. Myslyva, O. O., Bodyriev, D. A. (2021) *Vohneva pidhotovka: innovatsiyi vs. tradytsiyi* [Fire training: innovation vs. traditions]. *Naukovyy visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. № 1, pp. 23–28. [in Ukr.].*

10. Dmytriiev, A. V. *Innovatsiyni tekhnolohiyi v systemi vohnevoyi pidhotovky yak neobkhdnyi faktor pidvyshchennia profesiynykh kompetentsiy spivrobitnykiv orhaniv vnutrishnikh sprav* [Innovative technologies in the system of fire training as a necessary factor in improving the professional competencies of law enforcement officers]. URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/innovatsionnye-tehnologii-v-sisteme-ognevoy-podgotovki-kak-neobhodimyy-faktor-povysheniya-professionalnyh-kompetentsiy-sotrudnikov/viewer>. [in Ukr.].

11. Myslyva, O. O., Nykyforova, O. A., Boiko, O. I. (2021) *Vykorystannia mizhnarodnoho dosvidu v khodi navchannia z taktychnoi medytsyny* [Use of international experience in training in tactical medicine]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal. № 5, pp. 317–319. [in Ukr.].*

12. Pro zatverdzhennia poriadkiv nadannia domedychnoy dopomohy osobam pry nevidkladnykh stanakh [On approval of the procedures for providing home medical care to persons in emergencies] : nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 16.06.2014 № 398. *Ofitsiynyy visnyk Ukrainy. 2014. № 59, art. 1621. [in Ukr.].*

ABSTRACT

Dmytro Bodyryev, Olha Namlynska. Multidisciplinary support of fire training of police officers in Ukraine. The article is devoted to the need for an interdisciplinary approach to teaching fire training to police and the use in the educational process of interactive pedagogical techniques, multimedia teaching aids and simulation equipment that synthesize basic legal, tactical, shooting and psychological aspects of firearms and practice scene with the victim. The article outlines the legal and social origins of the powers and conditions of police use of weapons, as well as the responsibilities to eliminate its possible negative legal, physical and organizational consequences. He has been charged with criminal liability for police misconduct. The essence and principles of use of the weapon and significance for performance of the official tasks provided by the legislation are specified. Emphasis is placed on the interdependence of the right of a police officer to use a firearm as the most severe coercive measure with the duty of a police officer to take measures to provide emergency assistance to victims of gunshot wounds, enshrined in the Law of Ukraine «On National Police».

The validity and efficiency of the use of innovative technologies in fire training are determined, which allow to improve pedagogical techniques and teaching methods, as well as improve the acquisition of knowledge and promote the formation of stable skills of shooting and safe handling of weapons. It is proposed to develop and implement in the training of police special comprehensive exercises and trainings on scenarios of typical situations of weapons use, in which tasks require the use of a set of knowledge from various fields – shooting, tactics, home training, crime qualification – that is a multidisciplinary approach to learning. A prerequisite for such practical classes is the use of interactive multimedia and simulation equipment (shooting ranges, simulators, mannequins, etc.), script development and training, which brings learning closer to reality.

Keywords: *use of firearms, fire training, police, multimedia and interactive technologies, simulation equipment.*

УДК 378.016:355.541.1

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-1-374-385

Юрій ВЕЛИКИЙ©

викладач кафедри

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

**ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ
ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ
В ЗВО ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ**

У статті визначено особливості використання інноваційних технологій у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання (далі – ЗВО), їх застосування в основних видах навчальних занять, окремих формах освітнього процесу, пошуку шляхів підвищення ефективності проведення практичних занять з вогневої підготовки в ЗВО.

Проаналізовано та узагальнено передовий досвід використання інтерактивних і активних методів навчання в освітньому процесі ЗВО з метою формування у студентів і курсантів (далі – здобувачі) професійних компетентностей, розвитку проблемно-пошукового мислення, пам'яті та уваги.

Проведено порівняльний аналіз ефективності використання традиційних та інноваційних освітніх технологій, обґрунтовано доцільність їх використання на практичних заняттях з вогневої підготовки.

На основі аналізу запропоновано використання до 30 % інтерактивних і активних методів навчання на практичних заняттях з вогневої підготовки для сприяння переходу на багатосторонню комунікацію з усіма учасниками освітнього процесу, поліпшення роботи в групах, активізації дослідницької діяльності здобувачів.

Ключові слова: *здобувачі вищої освіти, вогнева підготовка, інноваційні освітні технології, інтерактивні і активні методи навчання.*

© Ю. Великий, 2022

ORCSI iD: <https://orcid.org/0000-0003-4386-7555>

great170512@gmail.com